

VILVAKOK LÁNYA

1991 Október

TARTALOMJEGYZÉK

<i>Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás</i>	3
<i>Dr. Csobay Ildikó: Szemészeti és vakügyi vonatkozások Gróf Széchenyi István életében</i>	6
<i>Semseyné Legaza Ilona: Mintha</i>	9
<i>Dr. Domonkos János: Könyvismertetés</i>	10
<i>Kas László: Gondolatok pápajárás után</i>	11
<i>Semseyné Legaza Ilona: Könyvismertetés</i>	13
<i>Fedorné Hidvégi Andrea: A Landini együttes az Őrségben</i>	14
<i>Arató András-Vaspöri Teréz: A számítógépes kommunikáció szükségességéről</i>	16
<i>Közlemények</i>	20
<i>Csapó Endre: Ha én gazdag lennék...</i>	21
<i>Dr. Hohl József: Válasz Csapó Endre levelére</i>	22
<i>Egészségügyi információk</i>	24
<i>Sajtófigyelő</i>	26
<i>Dénes József: Sportrovat</i>	27
<i>Komárom-Esztergom megyei hír</i>	31
<i>Major Rita: Beszélgetés Morgányi Jozsefínnel</i>	32
<i>Múzeumi h iradó</i>	33
<i>Közlemények</i>	34
<i>Hirdetések</i>	35

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasó szerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Tel:1-210-440/14 mellék. ISSN 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél : egész évre 120 ft-ért (a tárgyévet megelőző év november 30-ig), fél évre 60 ft-ért (a tárgyév II. féléve előtti május 15-ig.)

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

3

A nyári szünet után 1991. augusztus 29-én ülésezett ismét a MVGYOSZ Országos Elnöksége. Kuminka Györgyné más hivatalos elfoglaltsága miatt marad távol az ülésről. A tanácskozás levezetője Csengeri József alelnök volt.

Az első napirendi pontban a Fehér Bot Nemzetközi Napja alkalmából készülő rendezvénysorozatot vitatták meg az elnökség tagjai. A várhatóan igen színvonalas program 1991. október 14-én veszi kezdetét. Az eseménysorozatra vonatkozó tájékoztatót mellékletünkben olvashatják. Előzőleg pedig, mintegy a rendezvénysorozat nyitányaként - 1991. október 12-én kerül sor a "Hangsúly legyen a szónak" elnevezésű játék országos döntőjének. A játékra szóló meghívót is megtalálják a mellékletben.

A második napirendi pont a Rehabilitációs Bizottságnak a Szociális törvénytervezet koncepciójával kapcsolatos észrevételeit tárgyalta. Az előadó dr. Szél Lajos a bizottság vezetője volt. Az elmondottak az alábbiakban összegezhettek:

1. A tervezet kizárólag a rászorultság elvére épül. Hiányzik a hátrányok megszüntetésére tett önrehabilitációs erőfeszítések anyagi ösztönzése.

2. Az állampolgári jogon járó anyagi támogatásokat ne csökkentsék a kis kö-

zösségek (pl. önkormányzatok, stb.) juttatásait.

3. A támogatások mértékét differenciálni kell a fogyatékoság súlyosságára való tekintettel. Az elnökség a Rehabilitációs Bizottság elvi és gyakorlati javaslatait elfogadva Erhartné dr. Molnár Katalint és dr. Szél Lajost bízta meg az észrevételek végleges megszövegezésével és a MVGYOSZ, mint érdekvédelmi szervezet nevében az illetékes fórumhoz való eljuttatásával.

A harmadik napirendi pontban a II. negyedévi határozatok végrehajtását tekintették át.

Ismét megerősítést nyert az a határozat, hogy a 77 jelből álló rövidírást a Vakok Világa és a Rádió- és Televízióújság kivételével az egyéb pontírástú kiadványoknál (Irodalmi és Zenei Értesítő, Sakk Híradó, Gyógymasszőr) vezetik be. (E határozat egy korábbi elnökségi tudósítás már részletesen ismertette.)

A tisztelt olvasók szíves elnézését kérem, mivel a Braille-Emlékérem fokozataival járó pénzjutalmak közlése a bronz fokozat esetében tévesen történt. A pénzjutalom helyes összege bronz fokozat esetén: kétezer forint.

Végezetül bejelentések következtek:

— Varró Attilának a Vakok Általános Iskolája tanárának és egy diáknak re-

4

ménye van arra, hogy ösztöndíjasként egy esztendő töltsön Philadelphiában.

— A Népjóléti Minisztérium felkérte a szövetséget, hogy vegyen részt a most alakuló Szociális Tanács munkájában. A Tanács csak részben alakult meg a hiányos előkészítés miatt.

— Kezdeményezésünkre rövidesen tárgyalunk a Pénzügyminisztériummal, a Szövetség 1992. évi költségvetési támogatásáról.

— A közeljövőben szövetségünknek szándékában áll megjelentetni a Vak Költők Antológiáját.

— Dr. Domonkos János a Vakok Világa hasábjain megjelent, ismert és neves sorstársaink életpályáiról szóló írásait segítségünkkel szeretné könyvekben megjelentetni.

— Jövőre a halmozottan fogyatékosokról az EBU egy nemzetközi szemináriumot készül szervezni.

— Az idén novemberben Pozsonyban a látássérültek foglalkoztatásával és rehabilitációjával kapcsolatos konferenciát rendeznek. Szövetségünket dr. Molnár Antal és dr. Szél Lajos képviseli (kísérőkkel), s a konferencia témájához kapcsolódó előadásokat tartanak.

— Az elnökség felkérésére egy Bizottság megvizsgálta a pécsi Világ Világossága Alapítványhoz való szövetségi csatlakozás kérdését. Beszámolója alapján az elnökség úgy foglalt állást, hogy e kérdés alapvetően nem országos, hanem regionális érdeket képvisel, és e

szinten nyerhetnek a problémák megoldást. Azt a határozatot hozták, hogy a bizottság két tagja, dr. Hohl József és dr. Molnár Antal vegyenek részt a Baranya megyei szervezet elnökségi ülésén, és vizsgálják meg, hogy a régióban (Baranya, Somogy, Zala megyék) van-e realitása az alapítványhoz való csatlakozásnak.

— 1991. augusztus 8-16-ika között a főtitkár Máriás Andrásné kíséreléssel Hong Kongban a fogyatékosok képesség-olimpiáján vett részt. Az útról és az élményekről egy későbbi cikk számol majd be a Vakok Világában.

— A Hajdú-Bihar megyei szervezet képviselői Nagyváradra látogattak és felvették a kapcsolatot a romániai testvérszervezettel. Még ez évben sor kerül a viszontlátogatásra.

Az ülés Csengeri József zárszavával ért véget.

I. sz. melléklet

Meghívó a Fehér Bot Napja alkalmából rendezendő programjainkra

Rendező: Magyar Vakok és Gyénglátók Országos Szövetsége

Társrendezők: Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete Magyar Kalobiotikai Társaság

Időpont: 1991. október 14-15.

Helyszín: Magyar Vakok és Gyénglátók Országos Szövetsége díszterme, Bp, XIV. kerület, Hermina út 47.

Tudományos program

1991. október 14., hétfő 13.30 óra

Megnyitó: Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár

Tiszteletbeli tagok felvétele: Kumin-ka Györgyné elnök

Üléselnökök: Dr. Csobay Ildikó szemész szakorvos
Dr. Vértes László osztályvezető főorvos

Előadások:

Prof. Dr. Zajách Magdolna: A szaruhártyaátültetés szerepe a látáscsökkenés elleni küzdelemben

Dr. Csobay Ildikó: Fővárosi szemészeti szakrendelés vakjárványepidemiológiai adatai

Lázár Sándorné: Gyengénlátók és vakok szociális otthoni rehabilitációja

Dr. Székely István: Az elsődleges el látás szerepe a vakok megelőzésében

Dr. Papp László Tivadar: A vakok személyi járadéka elbírálásának gondoljai gyógyítható szembetegségek esetén

Dr. Vértes László: A vakok egyik orvosa: Zamenhof Lajos Lászlár

Hozzászólások

Művészeti program

1991. október 15.,
kedd, 16.00 óra

Köszöntő: Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár

Dr. Csobay Ildikó: Vakok és művészet

Dr. Vértes László: A vakokról a magyar költészetben

Művészek hitvallása:

Szabó Miklós Liszt-díjas, érdemes művész, magánénekes

Bánffy György kiváló művész

Radó Denise színművésznő

Kovács Marianna fuvolaművész

Éliás Katalin zongoraművész

Bélyegkiállítás, kiállítók:

Prof. Dr. Göllész Viktor

Dr. Pajor Géza

Éremkiállítás, kiállító:

Dr. Györffy István

(A programot szervezte és vezeti, a tárlatokat rendezte és megnyitja: Dr. Vértes László)

II. sz. melléklet

MEGHÍVÓ

1991. október 12-én délelőtt 10 órakor tartjuk a Hangsúly legyen a szónak!

című országos műveltségi játék döntőjét hat csapat részvételével.

Minden játékedvelő érdeklődőt szeretettel várunk Budapesten a MGVYOSZ Hermina u. 47. sz. alatti székházában.

A szervezők

6

Dr. Csobay IldikóSzemészeti és vakügyi vonatkozások
Gróf Széchenyi István életében

Gróf Széchenyi István egészségi állapotával kapcsolatban szinte kizárólag egysíkú ábrázolással találkozunk. A legtöbb forrás elmekórtani és pszichológiai kérdéseket vet fel, tehát életének utolsó szakaszát elemzi. Néhány orvostudományi cikk szánt időt és fáradságot a fiatal, illetve a felnőtt Széchenyi István tüneteire, panaszaira. Így például az utóbbi évek legteljesebb összefoglalása dr. Tóth András tollából az Orvosi Hetilap című folyóirat 1981. évi 122. évfolyam 22. szám 1329-1337. oldalán "Orvosok Széchenyi naplójában" címmel jelent meg. Ebben a szerző sokoldalúan ismerteti, hogy Széchenyi naplójában milyen utalások fordulnak elő panaszokra, tünetekre, betegségekre, szervekre, sérülésekre, orvosokra. A tanulmányban a szerző felsorol néhány a szemre, illetve a szemelváltozásokra, valamint szemorvosokra vonatkozó megjegyzést. A napló az elmúlt évtizedekben több kiadást ért meg, legutóbb a Gondolat Kiadó bocsátotta közre, 1978-ban az első, majd 1982-ben a második kiadást. Ez utóbbiból emeljük ki az utalásokat. Dr. Tóth András anyagához viszonyítva több Széchenyi mondatot jegyeztünk fel az időrendiség figyelembe vételével.

Széchenyi István az általa észlelt tüneteket, panaszokat írta le és kitért a

szemorvosokra is, akiket felkeresett. Íme a részletek:

1821. július 31. "Szemfájás miatt (először van életemben) nem bírok tovább írni".

1824. augusztus 21. "Hónapok óta nő egy daganat a szememen: el fogom veszíteni a bal szememet. Ma este Bécsbe készültem, mert még meg lehetne menteni. S(ophie) és V(ince) azt akarták, hogy csak 24-én menjek, ezért maradtam, és viselnem kell a következményeket".

1831. szeptember 15. "Pillanatonként csaknem elsötétedik a szemem világa. Hogy a levegőben van-e valami, vagy csak képzelődés-, nem félek mindenesetre."

1839. november 28. "Jobb szemem erősebben fáj. Konzultálok Zábrákkal: semmi ok aggodalomra!"

1840. január 15. "Jobb szemem megint tönkremenne."

1840. január 16. "... rossz a szemem!"

1840. január 30-án "Jäger megvizsgálja a szememet, úgy találja jó."

1842. szeptember 16. "Beütöm a jobb szemem."

1845. szeptember 17. "Nem tudok sem enni, sem inni, sem lovagolni. ...Fáj a szemem, fogaim, ...májam, mindenem. Szép az élet!"

1845. december 24. "Jobb szemem gyulladásban."

1848. május 6. "Jobb szemem tönkre. Kilenckor lefekszem. Szemem quasi jobban."

Mindezekből a következők állapíthatók meg: Többnyire a fájdalom uralta a kórképet, úgy tűnik, hogy szinte kizárólag a jobb szemmel függtek össze a panaszok. Konkrét kórismét csak két alkalommal említ, egyszer daganatot, egyszer pedig gyulladást. Két szemorvos nevével találkozunk: Friedrich Jäger 1783-ban született bécsi, Zábrák pozsonyi szemorvos volt.

Felmerül a kérdés, hogy szenvedett-e és ha igen milyen szemészeti betegségben Széchenyi István. Az általa írt egyéb, illetve a róla szóló irodalmi, történelmi művekben ilyen utalás nincs. Több orvostudományi tanulmány olvasásakor sem derült ki, szemészeti kórkép. Így tehát a mindig igen nehéz és természetszerűleg tévedési lehetőséget rejtő retrospektív megoldásra szorítkozhatunk. Ehhez figyelembe kell vennünk a korabeli orvostudományi ismeretanyagot és azt is, hogy a XIX. században a mindinkább önállósuló szemészet kimagasló, és a napjainkban is érvényes tanokat alkotó egyéniségeket vallhat magáénak. Elegendő csupán olyan óriásokra hivatkozni, mint például Donders, Helmholtz, Bowmann, Fuchs, Arlt, Graefe. (Megemlítjük az érdekesség kedvéért, hogy mindmáig a legkiválóbb nemzetközi szemészeti eredmények elérőt aranyból készült Graefe-Emlékéremmel tüntetik ki). Az adatok értékelő elemzése nem zárja ki a

klasszikus "migraine ophthalmic" lehetőségét. Ennek kórlényege az általában a koponya, illetve az arc egyik oldalára terjedő és különösen a szemüveget érintő az esetek többségében rohamszerű fájdalom. Előfordulhat olyan tünetegyüttes, amikor látászavar jön létre rövidebb-hosszabb ideig tartó homállyal, látótér kieséssel, szikralátással. Szintén előfordulhat az a kórforma, amely átmenetileg vakságot idéz elő, ez az "amaurosis fugax". A felsoroltakra is gondolhat a szemész a naplói idézetek kapcsán. Mivel azonban a szemfájdalmak és a látászavar egyidejűleg nem szerepelnek a leírásban, elképzelhető, hogy a látászavar az akkori még kevésbé ismert belgyógyászati betegség egyik szemészeti tünete lehetett, például a magas- vagy alacsony vérnyomás, alacsony vércukorszint, agyi keringési zavar. A szemfájdalom pedig esetleg idült kötőhártyagyulladásra, vagy több alkalommal fellángoló szivárványhártya gyulladásra utalhat. Kizárhatónak látszik a zöldhályog, az agy, a szemüveg, illetve a szem rosszindulatú daganata, mert ezek folyamatos kórtani előrehaladása az abból adódó súlyos kórállapot bizonyára megjelent volna a naplóban vagy Széchenyi életének eseményeiben.

Néhány naplósor arról tanúskodik, hogy Széchenyi Istvánt mások szembebetegsége is foglalkoztatta. Idézzük szó szerint: "1815. január 8.: Ma voltam a katakombákban... E föld alatti barlang kalauzai a kórház lakói. Legfiatalabbi-

7

8

kuk, vagyis a mi kísé-
rőnk hozzávetőlegesen
nyolcvan boldogtalan,
nyomorúságos évet
morzsolhatott le gond-
ban és bánatban: e sze-

rencsétlenek testi tápláléka is nagymér-
tékben oka lehet annak, hogy olyan sá-
padtnak, halványnak, sorvadtnak lát-
szanak és ez nagymértékben odahat,
hogy a dolog képzeletükben még
rosszabbnak tűnjék fel, ugyanis leg-
többjük vak, süket, s még csak egy tör-
ténetet sem tudnak a katakombákról lá-
togatóikról elmondani és éppen ez a
tudatlanság adja az egésznek ama rej-
telmes csendet, mely minden rémüle-
tesség fundamentuma."

1825. Garlin, 23-án (július, Franciaor-
szág) "Bordeaux-ban három spanyol,
akiknek mindössze egy szemük volt
több dalt énekel: arcuk szomorú kifeje-
zése és melódiájuk melankóliája lel-
kem legmélyét ragadta meg."

Különösen kiemelkedő az 1815. janu-
ár 8-án megfogalmazott gondolatsor, ez
ugyanis ragyogóan szemlélteti Széche-
nyi István rendkívüli empátiáját, mé-
lyen lírai emberszeretetét.

A Vízgazdálkodási Intézet források a
vízügy multjából címmel 1986-ban so-
roszatot indított Marzell Ferenc szer-
kesztésében. 1990-ben adták ki a hete-
dik kötetet, melynek címe: "A Magyar
Vízügyi Múzeumban őrzött Széchenyi
iratok katalógusa." Összeállítója dr. De-
ák Antal András. A katalógusban sze-
replő okmányok lelőhelye a Magyar Ví-
zügyi Múzeum, amely Esztergomban
van. A katalógus több olyan iratot sorol

fel, amelyek Széchenyi Istvánhoz íród-
tak és témájuk a vaküggyel összefüggő-
ek. Ezek a következők:

1. Dolezsálek Antal levele német
nyelven kelt Budán 1840. január 6-án,
kétoldalas, katalógus szám 315, leltári
száma 28-17.317.1. A levél szerzője a va-
kok intézetének egyik fiatal neveltje
számára kettőszáz forintot kér a gróf
úrtól, hogy azon hegedűt vehessen. Ké-
ri továbbá, hogy támogassa az ország-
gyűlésen az intézet ügyét.

2. Dolezsálek Antal írása magyar
nyelven keltezés nélkül, egyoldalas ka-
talogus szám: 335.

A szerző a pesti Vakok Intézetének
igazgatója volt. A cím: Vázolata egy
tervnek a magyarországi Vak Nevelő
Intézetnek terjebbítését illetőleg.

A levélből megtudjuk, hogy a vakügy
milyen jelentős volt már a múlt század
első felében is. Ugyanakkor súlyos hiá-
nyosságok adódtak, különösen más or-
szágbeli helyzettel összehasonlítva.
Dolezsálek Antal igazgató a vakok ér-
dekében példamutató, tömör céltuda-
tos érdemi "vázlatot" készített.

3. Dolezsálek Antal tanulmánya Va-
lentin Haüy-ről német nyelven keltezés
nélkül, kétoldalas, katalógus szám: 366.
Cím: Valentin Haüy Begründer der
Blinden-Erziehung (Valentin Haüy, A
vaknevelés megalapozója).

A megemlékezésből érzelmileg elkö-
telezett, humanista egyéniség bontako-
zik ki előttünk. Szolgálatban töltött éle-
tet ismerhetünk meg. A vakok írását
tervező kutató halálakor Louis Braille a
mai napig is használt vakírás felfedező-

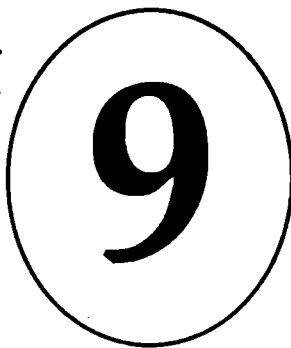
je, még csak tizenhárom éves, cseperedő gyermek volt.

Bár a Széchenyi István dokumentumokban Louis Braille nevével nem találkozunk, Széchenyi szellemiségének tükrében kell tisztelegnünk örökérvényű munkássága előtt.

Mindkettőjük neve, életműve aranylapokat érdemel a vakügy történelemkönyvében. Rövid, vázlatos áttekintésünkkel, korábban hiányosan, vagy egyáltalán nem publikált anyagra utalunk gróf Széchenyi István és a személyzet, valamint a vakügy összefüggéseiben. Célunk mindössze annyi, hogy a 200 éves születésnap ünnepséghez szerezny kiegészítő emlékezéssel járuljunk

hozzá. Kedves kötelességünk, hogy a korabeli dokumentumok teljes eredeti szövegének készsége, azonnali rendelkezésre bocsátását Fejér László és Kaján Imre igazgató uraknak, dr. Deák Antal Andrásnak, a német nyelvű emlékszöveg pontos fordítását dr. Szabó Pál tanár úrnak ezúton is hálásan köszönjük.

A köszönetnyilvánítás sora nem lenne teljes, ha dr. Vértes László főorvos úr nevét nem említenénk, ki mentora volt ennek a munkának, értékes információk sokaságát bocsátotta rendelkezésünkre és önzetlen segítséget nyújtott az elkészítésben.

Semseyné Legeza Ilona

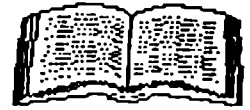
Mintha

*Mint akinek sohasem
vetnek véget, okosan
kényszerítem magam,
hogy akarjak még valamit,
mintha mégis volna mérték,
lettek volna akik mertek,
akik - bár szívemet elérték -
szívemből tovább meneteltek.
Hatalmas hangtalan hadak,
az időn kívül rajzanak*

*felsorakoznak a harsonámra,
hagyják, hogy figyeljem:
nem vagyok árva,
hagyják, hogy mégis megteremtsem
- csak amíg élek - azt, ami nincsen,
szememből kifelé vaktság a részem,
amit így látok, azt is szebbé nézem,
előttem végtelen menet,
mögöttem végtelen menet,
Mint aki van még, úgy menetelek.*

10

Dr. Domonkos János: Könyvismertetés
 Medvigy Mihály:
 Pápai életpályák

Az 1000 éve katolikus lengyel nemzet régi óhaja, hogy fiai közül egyet Szent Péter székében tisztelhessen. 1849-ben meghalt nagy költőjük, Julius Slovacki ódában jósolta:

*A szláv pápának trónja immár készen áll
 Tisztára söpri majd a templomok sorát
 És kristálytisztá Istent tár a föld elé.*

A költő lengyel pápára gondolt. Álmódosása merész volt, hisz 1523 óta csak olaszok viselték a pápai méltóságot, szlávok pedig még sohasem.

Az 1978-ban megválasztott pápa 58 éves volt. A János-Pál nevet választotta, mint elődje, s hozzá hasonlóan nem kívánta koronázását. Székfoglalásakor a Szent Péter téren a szabadtéri oltárnál csak az érseki gyapjúszalagot, a palliumot tette a pápa vállára az ünnepségnél segédkező bíboros.

Karol Jozef Wojtila elsősorban irodalmi érdeklődésű fiú volt. Ifjúkori életében szerepet kapott a színjátszás és a drámaírói költészet. Írói művei utáni érdeklődést fokozza, hogy ma ő a pápa. De ezen túlmutatnak alkotásainak irodalmi értékei. Még más sok érdekességet megtudhatunk Őszentsége II. János Pál életéről e könyvből, mely 12 olyan ember származását, ifjúkorát, fordulatokban gazdag pályáját tárja elénk a középkortól napjainkig, kiket pápaként ismert meg a világ.

Medvigy Mihály könyvében nyomon követhetjük a római katolikus Egyház legmagasabb méltósága eléréseért folytatott küzdelmeket, a pápai intézmény történetét. Az életrajzok háttérben feltárulnak a keresztény Európa politikai és művelődéstörténeti szakaszai. A pápa-karriernek nem szokványosak. A pápaegyéniségek kialakulásáról, a pápai székig vezető utakról szól ez a könyv.

A pápai életpályák szép kiállítású könyv: olyan olvasók igényeit elégíti ki, akik nem a száraz tények és leírások szerint, hanem életszerű megközelítésben kívánnak többet tudni a katolikus egyház, a keresztény világ történetéről.

A szerző 1914-ben született Nagyváradon. Tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Hittudományi Karán végezte, majd ugyanitt a bölcsészeti karon, később Rómában a Keresztény Régészeti Pápai Intézetben és a Vatikáni Titkos Levéltár történeti segédtudományokat oktató főiskoláján egészítette ki tanulmányait. 1952-ben a budapesti Római Katolikus Hittudományi Akadémia a hittudomány doktorává avatja. Jelenleg a Magyar Kegyes-tanítórend hittudományi és tanárképző főiskoláján az egyháztörténet és a keresztény művészettörténet tanára. ■

Kas László

Gondolatok pápajárás után...

Vendégünk volt Őszentsége! Boldog, eufórikus érzés uralkodik még mindig a hívő katolikusok szívében. Elismeréssel és nagyabecsüléssel illetik személyét a nem katolikus hívők, a reformátusok, görög katolikusok, a zsidó vallásúak, de még a jóakarató ateisták is. Ökuménikus egyéniség: a schilleri "alle Menschen werden Brüder" - testvér lésszen minden ember - gondolatának a prófétája.

Ki tévében, ki a rádióon keresztül, ki pedig személyesen lehetett részese a pápa magyarországi programjának. Az alábbiakban Őszentsége hétköznapi értelemben vett civil, emberi tulajdonságainak egy-egy karakterisztikus képét idézzük.

1978. október 14-re virradt Vatikán városa. Száztizenegy bíboros, választásra jogosult pápa-jelölt gyülekezett, hogy az erre a célra kijelölt, kulcsra zárt teremben (innen a konklávé elnevezés: con clave -kulccsal) megválasszák maguk közül az elhúnyt, 33 napig egzisztált I. János Pál utódját.

A ceremóniamester száztízíg számolt - és akkor megállott egy pillanatra a kétezer éves egyháztörténelem! Nem hangzott föl a rituális "extra omnes" utasítás (minden illetéktelen maradjon kívül): egy valaki hiányzott a grémiumból!

Kínos percek! Beteg tán az illető? Vagy egyéb vis major akadályozza jövetelében? Netán protestálni akar a szó-bajóhető, "papírforma" szerint megválasztható bíborosok személye ellen?

Nem nem! Egyik fel-tételezés sem bizonyult igaznak! Néhány feszült pillanat még, majd lóhalálában feltűnik az "utolsó" jelölt: Krakkó érseke, a lengyel Karol Wojtila.

Az ajtó bezárult, kezdődhetett a ceremónia...

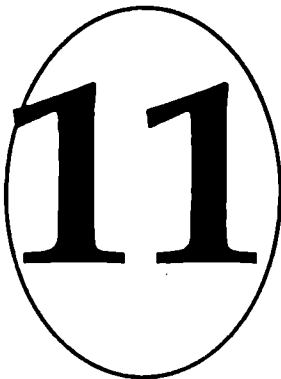
Ezen nem éppen dicséretre méltó kérésért tulajdonképpen magát a Szent Szület lehet felelőssé tenni. Van ugyanis Rómától néhány tucat kilométerre egy lengyel szerzetesek által fenntartott Mária-kegyhely: ezt látogatta meg Wojtila érsek úr a konklávé előtt, kérve a Madonnát, érvényesítené a választáson a primus inter pares elvét, vagyis azt, hogy az egyenlők közül az első választassék meg pápának, az arra legérdemesebb a száztizenegy közül.

Visszafelé jövet jókora utat tett meg gyalogosan, el-elbeszélgetve a hegyilakó contadini-kkel, pásztorokkal. Ez volt késésének az oka.

Végül is "utolsóként" bezuhant a pápaválasztásra. És hogyan lesznek első az utolsókból? Hát úgy, hogy két nap elteltével feltört a füst a Vatikánból és felhangzott a deklaráció: Habemus papam! Eminentissimum ac reverendissimum Dominum, Dominum... Carolum Wojtilam! Van pápánk! A legelőbbrevaló és legtiszteletre méltóbb érsek, Karol Wojtila, Krakkóból!

264-dik tehát Szent Péter óta a pápák sorában! És percek múlott, hogy éppen Wojtila neve és személye azonosulhatott a pápai méltósággal.

Pontatlansággal vádoljuk, rangjához nem illően? Megbízhatatlansággal? Szó sincs róla! Jellemének tünetegyüttesébe beleillik ez is, más egyéb, a századok konzervatív szellemiségét megbotrán-

12

koztató tulajdonságai-
val egyetemben. A hu-
mánium, az Isten- és em-
berszeretet vezérli min-
den cselekedetét, még
akkor is, mikor bizo-
nyos rétegek megüt-
köznek egy-egy "extra-vagáns" dönté-
sén, újszerűnek tűnő megnyilatkozásán. A "...humani nihil a me alienum esse..." értelme tetteinek indítója: minden emberi tulajdonság - a jó is, meg a rossz is - közel áll hozzá, része lényének. Nem vindikálja magának elődei dogmatikus tévedhetetlenségét, cáfolhatatlan magabiztosságát. Tiszteletben tartja mások véleményét még akkor is, ha azok szöges ellentétben állnak saját, sziklaszilárd, már szinte a megátalkodottság határát súroló meggyőződésével. (Lásd: születésszabályozás, abortusz-probléma).

Legendássá vált immár közvetlensége, humorizálásra való hajlama. Hol volt pl. pápa a történelem folyamán, aki a strandon -exkluzív uszodája is van a Vatikánnak - egy szál polgári fürdőgatyában szelte volna a tenger habjait, ellentétben bíborostársaival, akik címerükkel díszített lila, vagy bíborszínű törülközővel vonultak a vízpartra, méltóságukon alulinak tartva a lubickolást, legfőképp lábukat megmártva a vízben. Vagy a List di Spagnian egy körmenetben, teljes pápai ornátusára egy sebtiben kölcsönként pulóvert húzott, mert eleredt a hűvös eső. Sielni jár, ugyanolyan szerelésben, mint a többi "mezei" civil: ez az öltözék ilyenkor tulajdonképpen inkognitója! A kórházban fesztelenül defilíroz csikos pizzamájában: hiába akarják "gorillái" hermetice elzárni a többi betegektől. "Megszökik" kórházi magánzárkájából cseveg az ápolókkal, orvosokkal, sőt még

veszekszik is velük! Humorra való hajlama színészi tehetségével, utánpótlással hozható összefüggésbe. Nézzük csak a mellékelt képet: csakis egy vérbeli színész képes ilyen frapánsan, rögtönözve riposztolni a fontoskodó fotósok pióccatermészetű sise-rehadával.

Francia fényképészeket karikíroz ki éppen. Ám boldog lehet az a fotós, akit ez a pápai fricska telibe találhatott!

Folytathatnánk még sorát emberi tulajdonságainak szimpatikus jellemvonásainak: meg is tették ezt sokan, kötetekre menő irodalma van személyiségének. A katolikus Anyaszentegyház megújulását, ideológiájának megszilárdítását, a kereszténység történetét befeketítő foltok (inkvizíció, vallásháborúk, stb.) eltüntetését csakis ilyen egyéniség képes végbevenni, kilépve az elefántcsont-toronyból, emberközelpen, úgy, ahogyan az mai felfogás szerint Krisztus földi helytartójához illik!

Servus servorum Domini - Isten szolgáinak szolgája. Méltósággal viseli ezt a szerény megnevezést...

Pápai fricska, fontoskodó fotósoknak

Semseyné Legeza Ilona

Könyvismertető

13

Tamási Áron (1897-1966)

Ábel a rengetegben, Ábel az országban, Ábel Amerikában
(regénytrilógia)

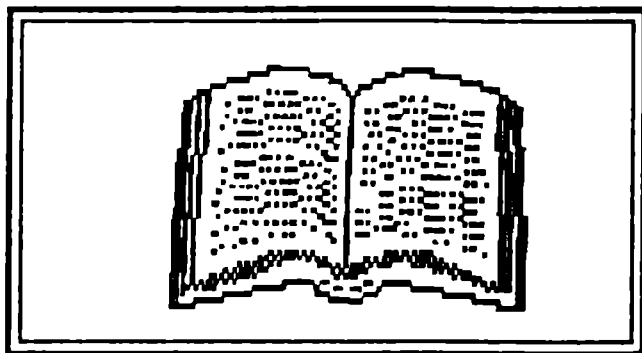
Ebben a regényben sikerült az írónak első ízben teljes mértékig megvalósítania saját stílusát játékos fantáziája és a székely valóság ötvözéséből.

A tizenkét éves Ábel apja elszegődte-ti erdőpásztornak a Hargitára. A kenyérkeresővé előlépett fiú egy kutya, egy kecske és egy tyúk társaságában egyedül marad a rengetegben. Félelmét állandó tevékenységgel és a világ dolgain való tünődéssel győzi le. Ágyúgolyókat talál, fával kereskedik, könyveket vásárol, kiránduló barátokkal komázik. Baj csak akkor történik, amikor egy román kereskedő (Fuszulán) hamis papírok felhasználásával fát lop. A tolvaj elfogására csendőrt (surgyélán) rendelnek Ábel mellé, s ezzel vége szakad szabad életének. A durva és fölényes csndőrrrel szemben minden furfangjára szüksége van, hogy emberi méltóságát és életét megtarthassa. Tanulságképpen a regény végén megfogadja, hogy örökké a szegények és elnyomottak zászlaját fogja hordozni.

A második részben (Ábel az országban) egy fogorvos segédjeként járja az országot. Kíváncsisága és csavaros észjárása miatt rengeteg kalandba keveredik. Egy börtönben eltöltött éjszakán kezd el gondolkodni azon, hogy mi célra vagyunk a világon.

A harmadik rész a pénz és az üzlet hazájába, Amerikába vezet. (Ábel Amerikában). Ábel sok munkahelyen megfordul, de igazságérzete, szabadságszeretete és emberi méltósága nem engedi, hogy bárhol is maradjon. Nagy kérdésére mégis választ kap: "Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne". Amikor hazajön, újra elszegődik a Hargitára pásztornak.

Tamási legnépszerűbb regényét utánozhatatlan bájú, lírai töltésű írói nyelv, a székely észjárás egyéni szellemességét tökéletesen visszaadó személyi jellemzések, a szülőföld természeti és a kor sajátosságainak hangulatos tükrözése és a humanista gondolat érvényesülésében vetett meggyőződés jellemzi.

Fedorné Hidvégi Andrea

A Landini együttes az Őrségben

Az Őrség Szombathelytől délre, Vas megye legnyugatibb csücskében található. Évszázadok óta békében élnek itt magyarok, németek, szlovénok és vendek (szlovákok), egyedülálló kultúrájú egységgé kovácsolódva. Az Őrség a honfoglalás korában népesült be, lakói gyepűőrző szabad parasztkatonák voltak, akik később sem süllyedtek jobbagysorba. A sovány, agyagos talajból nehéz munkával kell kicsikarni a termést, ezért a gazdaságokban az állattartás a főszerep. Ami rossz a földművesnek, jó a fazekasnak. Magyarszombatfa, Gödörháza fazekasainak munkáit határainkon túl is ismerik. Az idegenforgalom is fellendülőben van: egyre több hazai és külföldi turista fedezi fel a legforróbb nyárban is üdezöld dombvidék szépségét, az őrségi emberek vendégszeretét.

Idén egy lelkes csoport, az Őrségi Kultúrális Egyesület nagy fába vágta a fejszéjét: Augusztus 14-18 között Kultúrális Napok az Őrségben címmel az egész történelmi őrség területére (Ausztriára és Szlovéniára is) kiterjedő ötnapos rendezvénysorozatot szervezett. Kondorfán Őrségváltás címmel nemzetközi békekonferenciát rendeztek, Őriszentpéteren nemzetközi néprajzi konferencián vettek részt a szakemberek és érdeklődők. A vendégek

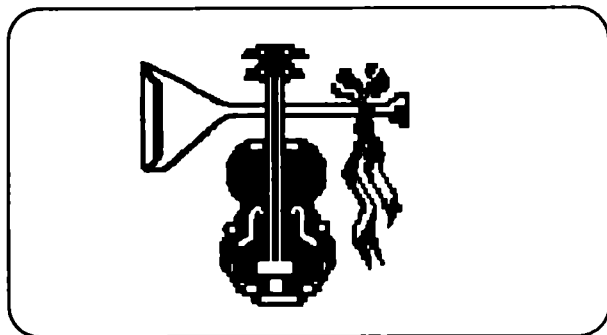
mulattatására rendeztek még lovasversenyt, nemzetközi futballkupát, aratóversenyt és gulyásfőző versenyt. Közben hazai és külföldi néptáncegyüttesek járták a térség falvait.

A programforgatagot tovább színesítették nem népzenei játszó együttesek fellépéseivel. Meghívták Székesfehérvárról a Los Andinos együttest, eljött Budapestről a 100 Folk Celsius együttes, a Falkafolk együttes, a Ladánybénye 27 együttes és így jutott el Őriszentpéterre a Landini együttes is.

A Landini együttes a rendezvénysorozat két utolsó napján, szombaton és vasárnap lépett fel Őriszentpéteren.

Landini együttes

Szombat délután Villon verseiből és korának zenéjéből összeállított műsorukat adták elő. Villon versei Faludy György fordításában, Bereznay Éva ihletett tolmácsolásával szólaltak meg. A versek között egykorú, az elhangzott költeményekhez hangulatukban illeszkedő diákdalok és táncdallamok hangzottak el. A viszonylag korai kezdési időpont (18 óra) ellenére 60-80 fős közönség gyűlt össze, akik egyre növekvő lelkesedéssel hallgatták a felcsendülő műveket. A műsor végén a harmadik ráadás után is szünni nem akaró vastappsal ünnepelték az együttest és csak az énekesek a capella madrigálja után törődtek bele a vendégek, hogy most már bizony igazán vége az előadásnak. Vasárnap délelőtt szervezők, látogatók, ismerősök és ismeretlenek jöttek és gratuláltak az együttes tagjainak az előző esti műsorhoz.

Vasárnap délelőtt 11 órakor, a református templomban az istentisztelet végén egészen más hangon szólalt meg az együttes. A gyülekezet és a vendégek előtt a

15

magyar középkori és reneszánsz egyházi zene gyöngyszemei csendültek fel. A húros hangszereknek nem kedvezett a templom hűvös, párás levegője, ezért műsor közben is gyakran kellett a hangolásukon igazítani, de ezt a kényelmetlenséget feledtette a csodálatos hangzás. Az egybegyűltek - a nem hívők is - áhítattal hallgatták a felhangzó dallamokat. A gyülekezet tagjai az ismert zsoltárokat halkán együtt dúdolták az együttesel. Templomban nem illik tapsolni, ezért a hallgatók a műsor és az istentisztelet végén csendben, de láthatóan nagy élménnyel gazdagabban hagyták el a padosorokat.

Búcsúzáskor a Kulturális Napok fő szervezője Csáby László úr megköszönte az együttes munkáját és meghívta a jövő évi rendezvénysorozatra is.

Reméljük, hogy ezt a meghívást tavasszal írásban is megerősíti!

HELYREIGAZÍTÁS

Az augusztusi Elnökségi tudósítás mellékletébe - a megyei közgyűlések időpontjai - nyomdai hiba csúszott.

Kimaradt az, hogy Tolna megyében 1991. október 17-ikén lesz a közgyűlés Szekszárdon.

Arató András-Vaspöri Teréz:

A számítógépes kommunikáció szükségességéről

1984-ben írt cikksorozatunkban még arról kellett a kedves olvasót győzködnünk, hogy milyen fontos is a számítástechnika használata a vakok életében. Ma már ezt senki sem vitatja. Bizonyítja ezt az is, hogy a BraiLab PC beszélő adapterek bemutatása után az első 50 berendezés csaknem egy hét alatt elfogyott. Talán még van belőle a Szövetség árueladásában. A KFKI DIREKT Kft.-je szeptemberre ígérte az újabb sorozat elkészítését.

A "kis" BraiLaboknak is megvolt a maguk hatása. Ma már az Eötvös Lóránt Tudományegyetem Természettudományi karának számítógépes szakán tanul az az 5 diák, akik talán a BraiLab nélkül sokkal nehezebben ismerkedhettek volna meg a számítástechnikával, nem beszélve azokról, akik a SZAMALK tanfolyamaira jártak és járnak.

A BraiLab Pluszok több vak ember elhelyezkedéséhez járultak hozzá. Nélkülük nem is vették volna fel talán ezeket, a nem közvetlen számítástechnikával foglalkozó, egyetemet és főiskolát végzett fiatalokat a munkahelyükre. A BraiLab Pluszra elkészített magyar Braille nyomtatórendszer, mely a legújabb rövidírási szabályokat is figyelembe veszi, még ennek a cikknek a megjelenítését is szolgálja. A Magyarországon

működő szinte mindegyik Braille nyomtatót ez a beszélő számítógép vezérli.

Annak idején kifejtettük, hogy a párbeszédés munkára a legmegfelelőbbnek a beszédszintetizátoros kijelzést tartjuk. Ennek legfőbb oka az hatékonyság és az olcsóság. A papírra nyomtatott Braille szövegek jól kiegészítik ezeket a beszélő eszközöket. Természetesen vannak olyan felhasználási területek, ahol a Braille tüskés kijelzők nagyon fontosak.

Bár a BraiLab PC-vel kapcsolatban az egyik legnagyobb reakciót az váltotta ki, hogy most már a szövegfelismerő program és a vakok által is használható beszélő rendszer egyazon számítógépen futhat, mégis fontosnak tartjuk elmondani, hogy mindegyik BraiLab eszközünkhöz igyekeztünk kialakítani terminálprogramokat is. (A "kis" BraiLabhoz egy egyetemi diplomamunka kapcsán félig elkészült a program, mely a saját printer interfészével működne.)

Mi célt is szolgálnak ezek a beszélő terminálprogramok? Szerintünk jelentőségüket ma még nem mindenki tudja igazán felbecsülni! Ennek talán az is az oka, hogy nálunk eléggé fejletlen még a számítógépes kommunikáció. Pedig a kommunikációs hálózatoknak ugyanúgy, mint például a szövegszerkesztők-

nek, a vakok és gyengénlátók életében talán még nagyobb a jelentősége mint a látók esetében.

A beszélő terminálprogramok a számítógépes kommunikációs hálózatok végállomásai vakok számára. És mire jók ezek a hálózatok? Ennek illusztrálására álljon itt egy amerikai ismerősünk példája:

Norman Coombs történész professzorral Zürichben ismerkedtünk meg a hásodik nemzetközi konferencián, melyet sérült emberek számítástechnikai segédeszközeiről rendeztek meg. (International Conference on Computers for Handicapped Persons.) Előadásában arról a számítógépes hálózaton működő oktatási rendszerről beszélt, melyet ő az egyetemén üzemeltet.

Norman Coombs 8 éves korában vesztette el a látását egy pajtása szerencsétlen csuzlizása következtében. Hamarosan mind a két szemére teljesen megvakult. Egyetemet végzett és történész lett. Az amerikai feketék, valamint a bevándorlók életével foglalkozik. Sok tanulmánya és könyve is jelent meg ezekről a témákról. Publikációinak száma 50 éves korától hirtelen megsaporodott. Ennek egyetlen oka az a

beszélő számítógép, mellyel ilyen idős korban megtanult dolgozni.

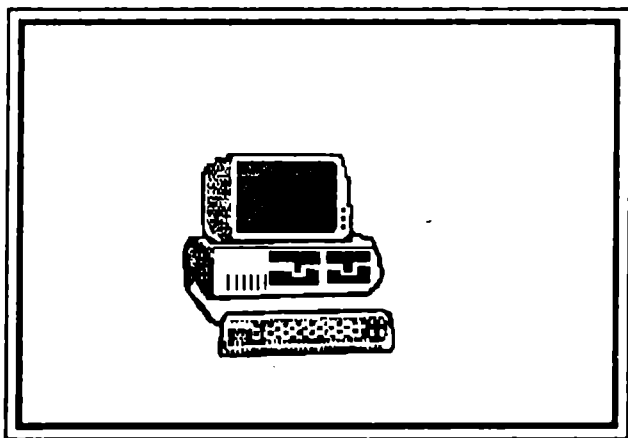
Azóta egy év alatt többet publikál, mint addigi egész élete alatt!

A Rochester egyetemen működő VAX számítógépük több hálózatba is be van kötve. A VAX gépeken fut egy ún. konferencia program (VAX Notes), melynek segítségével a konferenciában résztvevő felhasználó elolvashatja a különböző témákat és az addig a témákra beérkezett megjegyzéseket, beírt vitákat, előadásokat.

Ezt a konferencia-rendszert úgy kell elképzelni, hogy nem egy időben ül mindenki egy asztalnál, vagy egy előadóteremben, hanem mindenki a saját termináljánál, és akkor, amikor éppen ráér. Ne felejtsük el azt sem, hogy egy nagy kiterjedésű hálózatban a zónaidők sem engedik meg sokszor az egyidejűséget. A konferenciát vezető felvet egy témát, kezdeményez egy vitát, és a többiek, vagy az adott esetben a diákok hozzászólnak, vitatkoznak a számítógépeiknél ülve úgy, hogy a beírt szövegeiket a mágneses tárolók megőrzik. A konferencia-program ezeket a tárolt fájlokat rendezzi össze.

Ha a konferencia résztvevői egymásnak akarnak személyes üzeneteket továbbítani, akkor ezt az elektronikus levelező rendszer segítségével tehetik meg. Normannal, találkozásunk óta mi is elektronikus levelezés útján tartjuk a kapcsolatot a Központi Fizikai Kutatóintézet számítógépes hálózatát használ-

17

18

va. A levelek az USA-ba és vissza egy két nap alatt megfordulnak!

Visszatérve Norman oktatási rendszeréhez, abban együtt tanulnak nem sérült emberek sé-

rültekkel: vakokkal, siketekkel, mozgássérültekkel. Olvasva az értékelés című témát, minket legjobban egy siket ember megjegyzése fogott meg. Neki ez a rendszer azt a lehetőséget nyújtotta, hogy teljes értékű emberként részt tudott venni a vitában, "első kézből" megismerhette diáktársai véleményét, maga is hozzászólhatott azokhoz. Nem érezte ebben az elektronikus számítógépes hálózatban azokat a hátrányokat, melyek siketsége folytán annyi keserűséget okoztak eddig neki.

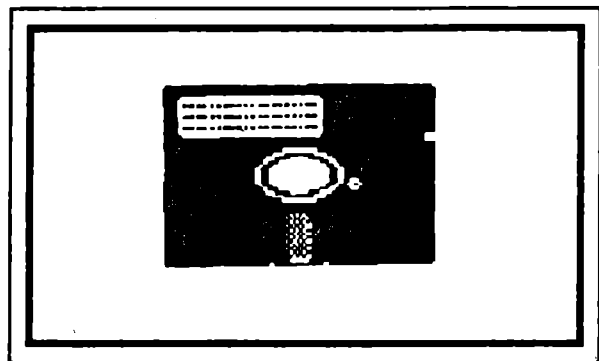
A vak tanár is sokat nyer ezen a rendszeren. Ha valamelyik látó tanítványa érdekes anyagra bukkan, akkor beírja azt, így nem kell a felolvasással másokat, pl. a feleségét terhelnie. A számonkérés is nagyon egyszerűvé válik, így, nem beszélve arról, hogy a diákok nem érzik ennek, a hagyományos felelésnél oly kínos voltát. A rendszer annyira sikeres volt a tanulók körében, hogy Norman Coombs-ot megválasztották az év tanárának. Ennek a kitüntetésnek a pénzdíjából tudott a professzor átjönni Európába, a már említett konferenciára.

A világban ma már nagyon sok elektronikus hirdetőtábla is (Bulletin Board System rövidítve BBS) működik a legkülönfélébb témákban. Ezeknek van egy rendszer-operátora, aki karbantartja a fájlokat, letörli az elévült üzenete-

ket. Az üzeneteket maguk a felhasználók írják akár a világ legkülönösebb pontjáról és telefonvonalakon vagy dedikált számítógépek közötti kábeleken kommunikálnak. A BBS szoftvere futhat IBM PC gépeken is. A BBS-ek használatáért sokszor nem is kell fizetni, csak a kiolvasott információk arányában vállalni kell újabbak beírását.

Itt persze felmerülhet a kedves olvasóban a jogos kérdés: "Na jó, de mi Magyarországon élünk, ahol még egy egyszerű telefonvonalat sem kaptam 15 éve, hogy beszélhesek rajta! Hogyan kommunikáljak akkor a számítógéppel?" 1988 nyarán a Postához fordultunk levélben a Vakok Szövetségével, hogy jelöljenek ki egy rádiós frekvenciát vakoknak számítógépes kommunikáció céljára, lehetőleg térítésmentesen. Ez a kérés akkor meglepte a frekvenciagazdálkodást, mert még mások ilyen igénnyel nem is jelentkeztek náluk.

Ma ott tart az ügy, hogy Siklósi miniszter úr levélben ígéretet tett ilyen frekvencia kijelölésére, amennyiben azt nem üzleti céllal használnánk. Szerintünk az oktatás és munkarehabilitációs cél nem tekinthető profitszerzésnek. Mennyire elég egy ilyen simplex csatorna? Hány ember oktatását és munkáját segíthetné elő? Mire van szükség még az ingyen éteren kívül, hogy lehessen számítógépekkel kommunikálni rajta? Ezekre a kérdésekre szerencsére gyakorlati tapasztalatok alapján tudunk válaszolni, mert magyar rádióamatőrök egy világhálózat részeként már évek óta üzemeltetnek ilyen csomagrádiós csatornákat.

Először is meg kell magyarázni, hogy mi is az a csomagrádió. Biztosan sokan hallották azt a hangot, ami a BraiLab programok magnóra mentését kíséri. Ha az adatokat 256 byte-nál kisebb egységekben, ún. csomagokban íránk ki, és ezeket rádión kisugároznánk, akkor már nagyon közel járnánk ahhoz, amit csomagrádiózásnak neveznek. Fel kellett oldani azt az ellentmondást is, hogy ugyanazt a csatornát egyszerre többen használják csomagok küldésére, valamint azt is, hogy az ultrarövid hullámok csak kb. 60 Km-es távolsáig terjednek megbízhatóan.

A miniszter levele persze csak elvi lehetőség. Kellenek még professzionális rádiók, antennák, terminálvezérlők a rádiók és a számítógépek közé. A BraiLab Plusz és a BraiLab PC már most alkalmasak a kommunikáció számára! BBS rendszerek rádióamatőrök által írt programokkal is felhasználhatók lehetnek ilyen nem profit célra, IBM PC gépekre alapozva. Az elmúlt évben végeztünk egy rádiós adatátviteli kísérletet a KFKI-ban. Ennek során elkészítettünk egy kísérleti szoftvert IBM PC-re. Ez egy olyan rádiós kapuállomás Csillebércen, mely csatlakozik a KFKI lokális és nagy kiterjedésű vezetékes számítógéphálózatához.

A rendszer jelenleg a 2 méteres amatőrsávban üzemel HG5BDU-5 hívójellel. Rajta keresztül be lehet lépni a KFKI elektronikus levelezőrendszerébe. Vé-

geztünk olyan kísérletet is, hogy a VAX Notes programot üzemeltetjük ezen a rádiós kapuállomáson keresztül. Rádiós oldalról egyszerre 3 amatőr jelentkezhet be a KFKI akár különböző gépeibe is. A kapuállomás háttértárolóján közhasznú programokat tárolnak az amatőrök. Innen értesülhetnek az újdonságokról is. Egymásnak is hagyhatnak elektronikus leveleket.

A csillebérci kapuállomás nincs bekapcsolva abba a BBS hálózatba, melynek két tagja (HA5OB, HA5DI) üzemel Budapesten. Ha valaki békéscsabai rádiós barátjának akar üzenetet küldeni, akkor ezt Budapesten is beírhatja a BBS-be, mert onnan automatikusan továbbítódik az amatőrök által kiépített és üzemeltetett hálózaton. Ez a hálózat részét képezi egy hatalmas világhálózatnak, melyből nagyon sok rádióamatőr információ áramlik hozzánk.

A magyarországi speciális helyzetnek köszönhetően ez az amatőr csomagkapcsolt hálózat előbb üzemelt, mint a professzionális vezetékes csomagkapcsolt hálózat. Az Információs Infrastruktúra (IIF) program keretében összekötötték az üzemelő adatbázisgépeket Magyarországon. A KFKI-ban egy VAX típusú számítógép végzi a lokális hálózat és az IIF hálózat közötti kapuzást. Rádión keresztül kísérletképpen

20

ebbe a hálózatba is be tudtunk jelentkezni.

Még nyitva van a kérdés, hogy egy csatornán hány ember kommunikálhat egyszerre. Ez persze nagyban attól is függ, hogy nagy programokat akarnak küldözgetni, vagy csak néhány szavas, mondatos információkat hívnának le beszélő BraiLab gépeikre a terminálprogramok segítségével. Ez a szám egy körzeten belül egyidejű használat esetén 4-16-re tehető. Persze a napnak 24 órája van, a számítógépek automatikusan is üzemeltethetők, és az engedélyeket talán sok körzetre meg lehetne kérni. Ma a rádióamatőrök 4-5 csatornát használva az egész országban több százan használják a csomagrádiót. Ennek megfelelően Budapesten és még máshol is igen nagy a zsúfoltság.

Szerintünk itt a lehetőség, hogy ne csak a számítástechnika területén éri el a magyar vakok az európai színvonalat, de a számítógépes kommunikációban is megkezdjük a felzárkózást.

Végezetül szeretnénk egy eseményről beszámolni, mely a Siketek Szövetségében történt. Tavaly zártak ott is egy számítógépes alapfokú tanfolyamot házi vizsgával. Minket kértek fel, hogy külső, elfogulatlan megítélésben is legyen részük. Nagyon kedvesen fogadtak minket! El is határoztuk, hogy HA5RE hívójelű rádiós barátunkkal Tiborral egy csomagrádiós bemutatót tartunk nekik. Nagyon élvezték azt a kísérletet, melyben maguk is meggyőződhetek arról, hogy hogyan segítheti az ő életüket a számítógépes kommunikáció! ■

K Ö Z L E M É N Y E K

Értesítjük tagtársainkat, hogy Keller Rudolf a zsebriasztó patronok töltését garanciával vállalja 70 forintos egységáron. Címe: Gázöngyújtó Szervíz, 1078 Budapest, Landler Jenő u. 22.

A Melódia Együttes 1991. október 26-án délután 15.30 órai kezdettel magyarnóta estet rendez a székház

nagytermében (Budapest, XIV., Hermina u. 47.). Meghívott vendég az együttes régi barátja, a Szalkszentmártoni Néptánccsoport.

A műsor után büfé, zene, tánc várja a vendégeket. Belépődíj 50,- Ft. Tizennégy éven aluli gyerekeknek a belépés díjtalan. Jegyek a rendezvény helyszínén válthatók.

Csapó Endre

Ha én gazdag lennék..

(Nyílt levél egynémely bizottságokhoz)

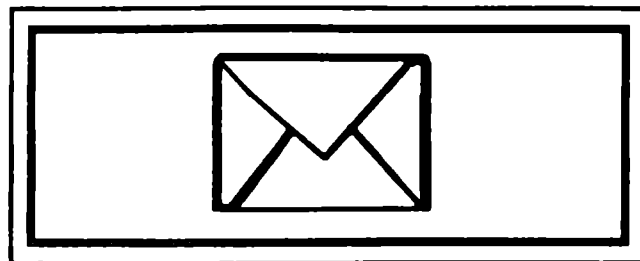
Megszülettek az egyedi segéd-eszközök vásárlását támogató pályázat eredményei. Hurrá! Egynémelyek a plafonig ugrottak örömeikben, amikor kézbe vették a borítékot és remegő izgalommal bontogatták abban a reményben, hogy talán ők is a sors kegyeltjei közé tartoznak. És láss csodát, Tényleg! Ki 50, ki 80, ki akár 100 ezer forintot is kapott a régen áhított számítógép vagy akár olvasórendszer megvásárlásához. Ez eddig igen szép, mondhatnám frankó. Csakhogy...

A pályázatokat általában bizottságok bírálják el. Vannak jó és rossz bizottságok. A jók általában hozzáértő szakértőkből állnak, akik nemcsak szakértenek, de ráadásul még körültekintőek is. Sajnos, a szóbanforgó bizottságról (vagy -gokról) ez nem mondható el.

Képzeld csak el! Adott egy szerencsés flótás, aki nagynehezen összekuporgatott pl. 100 ezer vagy annál is több pengő forintot. Ebből még nem lesz olvasórendszer. Megoldás: pályázzunk. És lőn pályázat, ahol az egész hóbeleganc felét illetve maximum 100 ezer forintot adhatnak. Ez így teljesen méltányos is lenne csakhogy... A szerencsés flótás megkapja a 100 ezer forintját, de sajátos, mondhatnám szövetségi formá-

ban. A fent említett levélkében közlik vele, hogy a megvásárlást igazoló számla - mely tartalmazza a pontos konfigurációt is - (milyen jó, hogy a tisztelt bizottság bölcs tagjai ismét gazdagították szakszókincsüket egy szóval!) bemutatása után!!! a szövetség pénztárában felveheti a megvásárláshoz hiányzó összeget. Ugye milyen szuper is a mi szövetségünk egynémely bizottsága! Ugyanis a számla kiadásához vásárolni kell, a vásárláshoz pénz kell, a pénz kiadásához pedig számla! Mert ugye az ember azért pályáz, mert nincs elég pénze. Ha elég lenne, akkor nem is pályázna, hanem büszkén döngetné a mellét, hogy lám saját erőből micsoda szuper dolgot vettem.

Persze lehet, hogy a tisztelt bizottság igen bölcs tagjai nemcsak igen bölcssek, de igen gazdagok is. Olyannyira, hogy 100 ezer ide vagy oda, mi az nekik! A szivarzsebükből is kirántják. Szóval teljesen mindegy, hogy az a nyomorult pályázó - aki feltehetőleg az anyagi jólét hasonló fokán dőzsöl - előbb kifizeti a suskát és csak azután adunk neki, vagy

22

előbb pénzt is adunk a vásárláshoz, és csak azután követelünk korrekt számlát tőle.

Ha én gazdag lennék, így is cselekednék. Következetességgel sem nagyon vádolhatók a tisztelt bizottság igen bölcs tagjai. Mert ha a kedves pályázó tagtársunkat érdemesnek találták arra, hogy ily nagy összeget kiutaljanak neki, akkor igazán megérdemelne annyi bizalmat, hogy a pénzt oda is adjuk a kezébe. Attól nem kell félni, hogy esetleg büntetlenül elherdálja, hiszen ezer s egy módja vagy annak, hogy megbizonyosodjunk afelől, vajon rendeltetésszerűen használta-e fel a pénzt. Pl. úgy, hogy mondjuk a vásárlást követő 72 órán belül kérünk tőle egy számlát, melyen a pontos konfiguráció és a vételár is fel van tüntetve. De hát ezek már oly magasröptű pénzügyjogi fejtegetések, amelyek megértését egy mezei bizottsági tagtól nem lehet elvárni.

Gyanakvó ember vagyok. Az is megfordult a fejemben, hogy esetleg szándékosan tettek így. Mert így a pályázók nagy többsége számára lehetetlen lesz megvenni a nagyértékű számítástechnikai eszközöket, tehát segítettünk is, meg a pénz is megmaradt.

Végezetül csak annyi, hogy mielőtt részrehajlással vádolnának közlöm, hogy én nem vettem részt ezen a pályázaton, (sem mint pályázó, de főleg sem mint bírálóbizottsági tag) mivel én már régebben valóban korrekt feltételek mellett több más számítástechnikus hallgatóval együtt részesültem a szövetség jelentős támogatásában.

Kívánom minden tagtársamnak, hogy a jövőben ő is hasonlóképpen juthasson azokhoz a szolgáltatásokhoz, amelyet a modern számítástechnika nyújthat a vak emberek munkavégzésének, mindennapi problémáinak megoldásában. És kívánom mindehhez szakértő, igazságos és körültekintő bizottságokat is.

dr. Hohl József

Válasz Csapó Endre levelére

Csapó Endre nyílt levelét elolvasva mindjárt két kérdés vetődik fel. 1. Végtülis mit kifogásol? 2. Miért ír ilyen hangon? Ki ő, mi ő, hogy ilyen hangot használhat bárkivel szemben, akár a pajtásával szemben, vagy akár azzal a

szervezettel szemben, amelyiknek ő is a tagja?

Egy öreg diák (bölcészettudományi karon bolgár szakot végzett, most a számítástechnikai főiskola hallgatója), aki abban az álomvilágban él, amelyikben

hiheti, hogy támadhat és kérhet, ettől helyzetében csak előnye adódhat. Nyilván ha egyszer dolgozni fog, munkahelye lesz, saját keresetből kell fenntartania magát és családját, felelősebb hangot fog használni vélt igazának hangoztatásában. A levél lekezelő, hűzöngő stílusából kitetszik az a többször is megfigyelhető tendencia a sorstársak egymáshoz való viszonyában, hogy olyan hol arogáns, hol bizalmaskodó, hol fölényeskedő hangot engednek meg maguknak egyesek, amit látókkal szemben nem mernének. Levélírónk esetében különösen nevetséges és egyben elszomorító e tulajdonságok nyilvánítása, hiszen "kilóg a lóláb": az a követelése, hogy a 100 000 Ft-ot, amit a menyasszonya, Moldován Eszter kapott, miért nem adtuk a kezükbe, szabad felhasználással. Mert bizony annyi megkötésünk az odaítélt támogatás felhasználásában mégis volt, hogy számlát kértünk a vásárolt eszközről.

Múlt év őszén a Társadalombiztosítási főigazgatóság a Szövetség többszöri felkeresése nyomán 5 millió Ft-ot ajánlott fel nagy értékű segédeszközök anyagi támogatására. Az elnökség decemberi ülésén a főtitkár javaslata alapján döntött a pénz felhasználásáról. Így jutott 3 millió Ft számítástechnikai eszköz vásárlására. Ebből azok, akik jelenleg számítástechnikai főiskolán vagy egyetemi szakon tanulnak, automatikusan kaptak egy IBM AT összeállítást (két floppy meghajtóval és 40 MB winchesterrel). Ez az ajándékozás 10 személyt érintett, összesen egy millió Ft értékben. 2 millió Ft-ot

pályázati felhívással osztottunk szét. Az elnökség egy 3 tagú bizottságot jelölt ki a beérkező pályázatok megítélésére. E 3 tagú bizottság tagjai voltak: az Országos Elnökségből Pinviczki György, a Budapest és Pest megyei szervezet titkára, valamint dr. Hohl József a vidékiek képviselőjében és mint az elnökség mellett működő segédeszköz-bizottság számítástechnikai eszközökért felelős tagja és Göllész Zoltán, aki a vakok iskolájában tanít és félállásban a szövetség rehabilitációs osztályának dolgozója. A pályázati jelentkezők írásban beküldött igényeinek mérlegelésében két szempont vezetett bennünket:

1. az igény jogossága, amennyire ez megítélhető (tehát valóban a leírt eszközökre van-e szükséges az igénylőnek),

2. a rászorultság (szociális helyzet). Az igényelhető alsó összeghatár 50 000 Ft, a felső 100 000 Ft. 32 jelentkező közül harmincan kaptak 50 és 100 ezer Ft között bizonyos összegű támogatást. Két diák esetében úgy ítéltük meg, még van idejük bizonyítani, hogy valóban szükségük van a nagyobb anyagi támogatásra, és ahhoz is van idejük, hogy egy másik, újabb pályázaton jelentkezzenek.

A bizottság jó szándékkal és odafigyeléssel végezte a munkáját. Remélem, hogy kapunk még vagy tudunk megszerezni hasonló pályázati támogatást, amelynek révén újabb igények elégíthetők ki. ■

24

Egészségügyi információ

MED-IN tű nélküli oltókészülék

Az UNI-TAX Kft. által forgalmazott tű nélküli oltókészülék cukorbetegek részére insulin beadására, valamint preventív védőoltásokhoz alkalmas.

A tű nélküli oltókészülékkel végzett oltás fájdalommentes nem hagy látható nyomot a bőrfelületen. A belövésre kerülő anyag 0-0,5 cm³-ig pontossággal állítható be.

E készülékre szerkezeti egységeinek korszerűsége, a méret és a súly reális

nagysága az üzemeltetés és karbantartás egyszerűsége jellemző.

További információk kaphatók az alábbi címen: UNI-TAX Kft. Budapest, V., Pálffy György u. 25. Tel: 132-60-31

Felhívnam látássérült cukorbeteg sorstársaim figyelmét arra, hogy a MED-IN készülék "vakosítását" is tervezik a gyártók, megkönnyítve ezzel a látássérült cukorbetegek számára a készülék önálló használatát.

100 gramm élelmiananyag koleszterintartalma

(Az ismertető táblázat megjelent a Gyógymasször című pontírású lap 1991. évi 1. számában)

Alma	0
Birka	65-70
Borjúhús (sovány)	70-90
Borjunyelv	75-140
Borjúszív	180
Burgonya	0
Busa	40-60
Búzakorpa	0
Camembert (30 %)	45
Camembert (40%)	75
Cékla	0
Császárhús	140

A napi koleszterin-bevitel ne legyen több, mint 300 milligramm!

(Sorrend, megnevezés, koleszterintartalom milligramm per 100 gramm)

Cseresznye	0
Csicsóka	0
Csirke (bőr nélkül)	75-90
Csontvelő	240
Csuka	30-70
Dió	0
Disznósajt	132
Disznózsír	85-100
Egres	0
Ementáli sajt	135
Eper	0
Fagylalt	60

Fejes saláta	0
Fokhagyma	0
Főzőkolbász	100
Füstölt szalonna	105
Gyulai kolbász	171
Heck (Tengeri)	70
Hering	38-64
Hóvirág sajt	99
Író	4
Joghurt, kefir	10
Kacsa	75
Kakaó	10
Karalábé	0
Karfiol	0
Káposzta	0
Kenh. sajt (zsírt.: 20-60 %)	20-105
Kenőmájás	224
Kenyérfélék	0
Körte	0
Krémsajt	85
Kukoricaolaj	0
Lép	500
Liba	75
Libamájkrém	290
Libazsír	75
Mackó sajt	100
Majonéz (80%)	142
Makréla	22-80
Margarin	0
Marhacomb	75-100
Marhahús (sovány)	65-125
Marhamáj	320-420
Marhanyelv	100-140
Mák	0
Meggy	0
Mogyoró	0
Napraforgóolaj	0
Nyári Szalonna	114
Nyúl	80-100
Olivaolaj	0

Padlizsán	0
Paprika	0
Paradicsom	0
Paraj	0
Patisszon	0
Párizsi 75	
Pisztráng	55-70
Ponty	70-75
Repceolaj	0
Retek	0
Ribiszke	0
Rizs	0
Sajtok (zsírt. 20 % alatt)	7
Sárgarépa	0
Sertésagyvelő	2500-3150
Sertéshús (sovány)	70-150
Sertéshús (zsíros)	70-350
Sertésnyelv	150
Sonka	70-100
Szardinia	70
Tehéntej (3,2 %)	13
Tehéntej (2,5 %)	10
Tejföl	40
Tejszín (30%)	75-110
Tepertő	155
Tojásrántotta (3 tojás, zsír)	1000
Tojásos tészta	110
Tojás sárgája (16 gramm)	280
Teljes tojás, fehérjével ..	450-500
Trappista sajt	107
Túró (40%)	35-40
Túró (20%)	15-20
Uborka	0
Üdítők	0
Vaj	230-280
Velő	3000
Vér	100
Virsli	100
Zöldbab	0

26

Sajtófigyelő

Az ország legidősebb eszperantistája

(megjelent a *Délmagyarország* c. lap augusztusi számában Rácz Sándor tollából)

Azok, akik ismerik Erdős Ernő bácsit, azt az örökké mozgó, másokért, az eszperantó nyelv elterjesztéséért, a vakokért, a gyengénlátókért, s ezek makói csökkentlátók klubjáért (is) sokat tevékenykedő kicsi embert, el sem hiszik, hogy már a tizedik ikszet tapossa.

Makón az 1920-as évek elején egyetlen eszperantista élt: Kemény Sándor magántisztviselő, aki 1923. januárjától a makói főgimnáziumban huszonöt főből álló eszperantó nyelvtanfolyamot vezetett. A hallgatók között Erdős Ernőt is megtaláljuk. A semleges irányzathoz tartozott, s 1925-43-ig az *Universala Esperanto-Asocio* nevű, genfi székhelyű nemzetközi szervezet *Oficiala Jarlibro de la Movada Geneve* (Hivatalos Eszperantó Évkönyv, Genf)-ben mint "delegati" szerepelt.

Erdős Ernőt a Magyar Eszperantó Szövetség "Honorinsigno HEA" (Dicsérő Jel) kitüntetésben részesítette. E szerény ember munkásságát - közte társadalmi - önzetlen tevékenységét különböző elisme-

rések fémjelzik, többek között 1970-ben a vakokért és csökkentlátókért végzett tevékenységéért megkapta a Louis Braille-Emlékérem bronz, majd 1989-ben ezüst fokozatát.

Szívből gratulálok Erdős Ernőnek az élete munkásságáért kapott Magyar Köztársaság Csillagrendje kitüntetéshez, melyet nagy augusztusi ünnepünk előestéjén, Budapesten a Művelődési és Közoktatási Minisztérium államtitkára, Fekete György nyújtott át neki. Hő óhajom, hogy századik születésnapján is kemény kézszorítással köszönthessem.

Erdős Endre

Dénes József Sportrovat

27

*Goalball Európa Bajnokság. (Lahti,
1991. augusztus 4-11)*

Már az 1989. évi hollandiai Európa Bajnokságon szétszította a jelen lévő csapatok között a meghívót a finn csapatvezető a következő Európai Bajnokságra, melyre Lahtiban a fenti időpontban kerül sor.

Az előzményekhez tartozik, hogy a múlt évi Calgary Világbajnokságon csapatunk múltbeli eredményeihez képest méltatlanul gyengén szerepelt, ennek következményeképpen Tálosi Ferenc edző visszaadta megbízatását, aki tíz éven át állt a csapat mellett mint edző, de ezen túl is sokat tett a csapatért. Működése során szép sikereket ért el a csapattal, különösen az első 7-8 évben. Színes beszámolóit lapunkban, gondolom, szívesen olvasták sportkedvelő előfizetőink. Amikor e helyről is megköszönjük áldozatkész, sikeres működését, nem hallgathatjuk el, hogy elég sok konfliktust teremtett maga körül. A búcsúzásnál igyekeztünk a szépre emlékezni, és így az elválás a sportvezetésről és a csapattól békeességben történt.

Múlt év őszétől Janitz Attila működik a csapat mellett mint edző, akiről tudni kell, hogy Testnevelési Főiskolát végzett, korábban röplabda edzőként tevékenykedett, letette a goalballbírói vizsgát, sőt múlt év őszén nemzetközi bírói minősítést szerzett. Évek óta részt

vett mint bíró rendezvényeinken. Alapos betekintést nyert a goalballjáték elemeibe, rátermettsége és a kölcsönös szimpátia révén került végül is edzőként a csapathoz. E helyről is sikeres és eredményes munkát kívánunk Janitz Attila edzőnek!

Ennyi bevezető után térjünk rá az EB-re. Ősszel és télen még csak heti két, az elutazás előtti hónapokban már heti három edzéssel készült a csapat a nagy erőpróbára. A tét nemcsak a múlt évi csorba kiküszöbölése, tisztes helyezés elérése, hanem a jövő évi barcelonai Rokkantak Olimpiáján a részvételi jog megszerzése volt. Az elszántság, a kellő önbizalom nem is hiányzott. Persze, ahogy sportberkekben mondják, a labda gömbölyű... A 9 tagú csapat augusztus 4-én a következő összetételben utazott el Finnországba:

Farkas Ferenc,
Nagy István,
Németh Miklós,
Pajer József,
Szabó András,
Szurcsik Mihály játékosok:
Janitz Attila edző,
Kruppa László tolmács,
Dénes József csapatvezető.

A helsinki repülőtéren Helena Kuikka-Tupala, Lahtiban élő, magyarul kisé beszélő fiatalasszony várt ránk, aki

28

mellettünk volt végig. Lahti Helsinkitől 100 kilométerre van, mintegy 100 000 lakossal. Másfél óráig tartott az autóbuszút. A 4 csillagos Ascot Hotel volt a

csapatok szálláshelye: a napi háromszori étkezés is ott volt. A sportcsarnok, az események színhelye tíz percre volt a szállodától. A sportcsarnokban négy nagyméretű játékterem állt rendelkezésre, az "A" és a "B" teremben a játék, a "C" teremben a mérkőzés előtti bemelegítés történt.

5-én szemorvosi vizsgálat, edzés és bemutató mérkőzés szerepelt a programunkban.

6-án kezdődött el a "nagyüzem". 16 ország küldte el nevezését, ebből 15 jelent meg, Jugoszlávia az ismert események miatt távolmaradt.

A rendezőség - az előző évek eredményei alapján - két csoportba osztotta a csapatokat, a következő sorsolási sorrendben:

"A" csoport:

1. Dánia,
2. Spanyolország
3. Csehszlovákia
4. Olaszország
5. Németország
6. Magyarország
7. Anglia
8. Svédország.

"B" csoport:

1. Bulgária
2. Finnország
3. Izrael

4. Hollandia
5. Belgium
6. Franciaország
7. Szovjetunió.

Délután kezdődtek el a mérkőzések, majd egy óra szünetet tartva, került sor az ünnepélyes megnyitóra. Első mérkőzésünket a múlt évi világbajnok német csapattal vívtuk. 3:3-ra végződött a csekély izgalmakat hozó összecsapás. A németek szereztek vezetést, de a döntetlennek végül is mind a két csapat elégedett volt.

7-én három mérkőzés várt ránk. Elsőként az angol csapatot kaptuk. Hidegzuhanyként hatott az 5:1-es vereség, de egyben "ébresztőül" is szolgált. Következő ellenfelünk svédország csapata volt, 8:0-ra nyertünk, majd a nap harmadik mérkőzésén spanyolországot 6:0-ra vertük.

8-án is három mérkőzést kellett játszsanunk. Elsőként a rendkívül dinamikus játékos dánokat kaptuk. Egymás után pattogtak a gólok, végül 6:2-re nyertünk. Következett a félelmetesen nagy testalkatú olasz csapat. Vezetést szereztek, de az olaszok egyenlítették, végül - kölcsönös meglepedésre - 1:1-re végződött az összecsapás.

A nap, s egyben az utolsó csoportmérkőzésnek nagy volt a tétje: csak győzelem esetén kerülhetett csapatunk a hatos elődöntőbe. Játékosainkon érződött a feszültség, de csakhamar megnyugodtak, a nagyobb tudás hamarosan gólokban is megmutatkozott, és végül 6:2-re nyertünk. Nagy volt az öröm, az első számú célkitűzés, a hatos elődöntőbe kerülés sikerült.

"A" csoport végeredménye:

		Győzelem	Vereség	Döntetlen	Pont	Gólarány
1.	Olaszország	6	0	1	19	31:11
2.	Magyarország	4	1	2	14	31:13
3.	Dánia	4	2	1	13	30:30
4.	Németország	4	2	1	13	40:27
5.	Csehszlovákia	3	4	0	9	20:32
6.	Anglia	2	4	1	7	22:22
7.	Spanyolország	1	6	0	3	19:47
8.	Svédország	1	6	0	3	16:27

Általános meglepetést keltett, hogy a németek nem kerültek a hatos elődöntőbe, ugyanis pontegyenlőség esetén az egymás elleni csoportmérkőzés eredménye döntött, ezt viszont a dánok nyerték 7:6 arányban.

"B" csoport végeredménye:

		Győzelem	Vereség	Döntetlen	Pont	Gólarány
1.	Izrael	5	0	1	16	13:1
2.	Finnország	5	1	0	15	41:13
3.	Szovjetúnió	4	1	1	13	32:6
4.	Hollandia	3	3	0	9	23:19
5.	Bulgária	2	4	0	6	15:21
6.	Franciaország	1	5	0	3	6:42
7.	Belgium	0	6	0	0	2:30

Ebben a csoportban bulgária szereplése okozott csalódást.

A hatos elődöntőbe magukkal vitték a csapatok a csoportbeli mérkőzések eredményeit, mi négy ponttal indulunk (dánok ellen 3, olaszok ellen 1

pont). 9-én került sor ezekre a mérkőzésekre. A csapat bizakodással és egészséges önbizalommal indult a csatába, a nagy cél, a négyes döntőbe jutás küszöbén állva. Első mérkőzésünket a szovjetúnió csapatával vívtuk. A két régi rivá-

30

lis csapat nem bírt egymással, 0:0 lett az eredmény. Következő ellenfelünk izrael együttese volt és 3:0-ás vereséget szenvedtünk. A hatos elődöntőbeli utolsó mérkőzésünk előtt olyan helyzet alakult ki, hogy izrael és olaszország már beverekedte magát a négyes döntőbe,

mi csak a finnek elleni győzelemmel léphettünk előbbre. Vereség vagy döntetlen esetén - finnország mellett - a Szovjetunió lehetett volna tagja a négyes döntőnek. A helybeli közönség harsány biztatása ellenére meggyőző játékkal 5:2-re vertük a finneket. A megálmodott cél, a négyes döntőbe jutás is sikerült! A játékosok és kísérőik örömben egymásra borultak.

A hatos elődöntő végeredménye:

		Győzelem	Vereség	Döntetlen	Pont	Gólarány
1.	Izrael	3	0	2	11	5:0
2.	Olaszország	2	0	3	9	12:6
3.	Magyarország	2	1	2	8	12:8
4.	Finnország	2	3	0	6	13:15
5.	Szovjetunió	1	1	3	6	7:5
6.	Dánia	0	5	0	0	7:22

(A finnek a csoportmérkőzések során 4:3-ra nyertek a szovjetek ellen.)

A négyes döntőben az érem helyezésekért 10-én mérkőztek a csapatok. A szabályok szerint ún. keresztbejátszás történt: az első a negyedikkel, a második a harmadikkal. Aztán a két győztes az első helyért, a két vesztes a harmadik helyért mérkőzhetett.

Eredmények: Izrael-Finnország 2:1, Olaszország-Magyarország 4:1. Első helyért, az aranyéremért, Izrael-Olaszország (hosszabbítás után): 1:0, a harmadik helyért, a bronzéremért Magyarország-Finnország 2:1.

Előzőleg már lezajlottak a helyosztó mérkőzések, így a végeredmény:

1. Izrael
2. Olaszország
3. Magyarország
4. Finnország
5. Szovjetunió
6. Dánia
7. Németország
8. Hollandia
9. Bulgária
10. Csehszlovákia
11. Anglia
12. Belgium
13. Spanyolország
14. Franciaország
15. Svédország

Gratulálunk a csapat sikeréhez, a bronzéremhez, mely egyben a barcelonai indulási jogot is jelenti!

10-én délután került sor a hivatalos eredményhirdetésre, az érmek átadására, este pedig a nagyon jó hangulatú búcsúbankettre. Még egy erkölcsi sikerről: az edzők szavazatai alapján Farkas Ferenc (csapatunk legjobbja) tagja lett a három tagú Európa-válogatottnak.

11-én két és fél órás repülőút, érkezett haza az elért sikertől boldog csapat.

A férfi versennyel párhuzamosan rendezték meg a nők részére is az Európa Bajnokságot.

A végeredmény:

1. Svédország,
2. Finnország,
3. Dánia,
4. Anglia,
5. Belgium,
6. Németország,
7. Hollandia,
8. Spanyolország.

31

Komárom-Esztergom megyei hír

Várvölgyi János: Vakok és gyengénlátók megyei találkozója Tatabányán

Szövetségünk Komárom-Esztergom megyei szervezete ebben az esztendőben is megrendezte hagyományos találkozóját tagjai részére, melynek ezúttal is a tatabányai Gyermek Háza adott otthont.

A gondosan előkészített rendezvényre 1991. augusztus 17-én szombaton került sor. Luk János megyei szervezetünk titkára meleg szavakkal üdvözölte a megjelent sorstársakat és kísérőiket, a mintegy 160 főt. Ezt követően kezdetét vette kulturális műsorunk, s aktivistáink szavallatokkal, zenei- és ének számok előadásával próbálták elfeledtetni a közönséggel a hétköznapi szürke egyhangúságát. A közönség hálás volt mindezért s vastappsal köszönte meg a szereplők fáradozását.

A műsorban közreműködtek: ének: Henzer Imréné, Szeiler Józsefné, Géber András, szavallat: Takács Józsefné, zongora: Frecska József és Várvölgyi János.

Az ünnepi műsort követően a megyei szervek támogatásával szerény vendéglátásban részesültek a sorstársak. Majd a korábbi hagyományokhoz híven a Melodi parti nevű tánczenekar népszerű slágerek és örökzöld dallamok előadásával teremtett jó hangulatot. Az idén sem maradhatott el a tombola-játék, amit sokan vártak. A szerencsések értékes ajándékokat nyerhettek.

Az összejeövetel legmeghatóbb pillanata az volt, amikor kiderült, hogy a tánczenekar megyei szervezetünktől kapott tiszteletdíját felajánlotta egy másfél éves tatabányai kisfiú Vida Zolika külföldi szemészeti gyógykezelésére. Köszönet mindenkinek, aki hozzájárult a rendezvény sikeréhez!

32

Major Rita

Beszélgetés Morgányi Jozefinnel

(befejezés)

— Vendégművészekkel is dolgoztál együtt, Sztrucskovával például...

— Igen, az oroszok közül sokakkal. Mindig nagyon kedvesen viselkedtek velem. Az előadás végén virágot kaptam tőlük. Tényleg, mindig a Giselleben, vagy a Rómeó és Júliában táncoltam velük együtt.

— És milyen vendégszereplésben vettél részt az együttessel ebben az időben?

— A háború előtt sokfelé jártunk, Bayreuthban, Rirenzében, de a háború után is megfordultunk Bukarestben, Prágában, Brünbnben, Pozsonyban... Prágába éppen ötvenhatban készülünk. Emlékszem, a díszletek és a jelmezek el is mentek előre, de már nem tudtunk utazni. Csak a következő évben jutottunk el Prágába.

— Milyen darabokat vittetek?

— A Coppéliát, a Keszkenőt, a Mandarint... de lehet, hogy mást is. Annyifelé jártunk, annyiféle balettel, hogy nehéz pontosan visszaemlékezni.

— Sikeresek voltak ezek a vendégjátékok?

— Igen, mindenütt jól fogadtak bennünket.

— Mikor váltál meg az Operától?

— A Rómeó és Júlia dajka szerepét játszottam. De akkor még nem jöttem el mindjárt, még "rányomtam" néhány évet. Végül 1970-ben a Giselle-lel fejeztem be. Ha jól emlékszem, éppen vendégszereplésről jöttünk haza. Néhány

nap múlva kaptam egy levelet - meg is őriztem -, amelyben Tauz Pista hív, hogy vendégművészek jönnek a Giselle-be, jöjtek "anyának". Akkor én felhívtam és megmondtam neki, hogy Pistukám, én nem csinállok többet semmit, én ezzel befejeztem. Nem kell a színpadon meghalni! Szóval, akkor eldöntöttem és befejeztem. Többet nem léptem színpadra. Én így fejeztem be...

— Nem bántad meg később?

— Nem. Ahogy mondtam neked, nem kell a színpadon meghalni. Arra senki sem kíváncsi!

— És ha most visszatekintesz, szívesen emlékszel a pályádra?

— Hát persze! Szerettem a pályát, szerettem a színházat és szerettem a kollégákat is. És azt hiszem többnyire ők is szerettek engem. Mindegyik koreográfussal, aki az Operában velünk együtt dolgozott, jó viszonyban voltam. Láttad, itt őrzöm a leveleket, dedikációkat. Kölling, Gaubier, Millos, Vajnonen... egyikkel se volt semmi bajom és nekik se velem. Az egykori kollegináim közül pedig többel ma is kapcsolatot tartok, ha másképp nem, levélben. Szóval én igyekeztem mindenkivel jó viszonyba lenni. Ebből később Bandikám még segített, mert ő mindig, akivel csak lehetett, jót tett. És igen, a pályát is szerettem. Ha nem szerettem volna, biztosan nem csinálom. Mert ezt a mesterséget nem lehet úgy csinálni, hogy nem szereti az ember.

— Ki tudnál választani egy olyan szerepet, amelyet különösen kedveltél?

— Mindet! Ha kisebb volt, ha nagyobb. És mindig éppen azt, amelyiket csináltam.

— Szóval, ha még egyszer előlről kezdenéd?

— Akkor is ezt csinálnám és ugyanígy. Nem törnék előbbre, nem törnék többre. Ahová jutottam, ott becsülettel helyt álltam, és az nagyon szép volt. Egyébként is annyi szép előadást láttam, annyi gyönyörű balettben táncoltam, annyi nagyon jó művészt láttam és hallottam, hogy igazán nem lehet okom panaszra!

— Azért azóta sem tétlenkedsz...

— Dehogynem, a világon semmit sem csinállok...

— Csak éppen tettél egy alapítványt a vak gyerekek, a fiatalok számára, amelyből minden évben hasznos berendezéseket, eszközöket tudnak vásárolni. Ez igazán nem kevés. Főleg azért

nem, mert valahogy azt érzem ebben, hogy éppen azokért teszel, akik a látványtól, ennek szépségétől vannak megfosztva.

— Nézd, engem nem érdekel a pénz. Szerencsére nem is szenvedtem hiányt, amire kellett, arra tellett. Amúgy pedig nem költöttem sem italtra, sem fiúkra... Inkább azok énrám! No, de komolyra fordítva a szót, így láttam a legjobbnak, a leghasznosabbnak. Úgy gondolom, hogy a Rösler-Morgányi alapítvány a legjobb és legegyszerűbb célt szolgálja: azoknak segít, akik a legjobban rászorulnak.

— Kedves Finike, köszönöm a beszélgetést és továbbra is ilyen töretlen jókedvet kívánok!

33

Vége

Múzeumi híradó

Bemutatjuk a Telefónia Múzeumot

A Telefónia Múzeum (Budapest, I. Úri u. 49.) a magyar távbeszélő-történet élő múzeuma. Középpontjában működőképes állapotban a 71 megnevezésű rotary forgórendszerű gép kapcsolású távbeszélő központ áll, amely a Krisztina Távbeszélő Központ mellékközpontjaként több mint fél évszázadon át, 1928-85 között szolgálta előfizetőit.

A kiállítás az 1881. május 1-én Budapesten megindult magyar távbeszélő szolgáltatás 110 esztendejét mutatja be.

A központok, hálózatok és készülékek fejlődéstörténetét a hagyományos kiállítási kereteken túlmenően műkö-

dő berendezések, filmek és telefonos rendszerű kiállításvezetés mutatja be.

Számítógép, telefaxok, minitexek segítségével láthatjuk a telefonhálózat szolgáltatásának alkalmazását az informatika területén.

A telefon társadalmi, kulturális jelentőségét, az egyetemes fejlődésben betöltött jelentőségét a termék szükségessége miatt csak mozaikképekben villantja fel a kiállítás, amely "képcsarnokával" összegzőképpen fejet hajt a magyar távközlés történet jeles személyiségei és szakemberei előtt.

A múzeum szolgálatkész munkatársai örömmel várják Önt is a Telefónia Múzeum vendégei között!

34

TAGTÁRSAINK RÉSZÉRE!

A Westropa GMBH (1119 Budapest, Szabados S. u. 10.) kérésére közöljük az alábbi felhívást:

"Erősen látáscsökkeneteknek ajánljuk az újonnan kifejlesztett hordozható elektromos nagyítónkat, amelynek segítségével szöveget olvasni, kérdőívet kitölteni lehet és a bankban az aláírást is megkönnyíti. Sőt régi emlékeit is felidézheti az általunk ajánlott nagyítóval

(fényképeket nézegethet)." (Megjegyzés: a készülék körülbelüli beszerzési ára: 280 000.- Ft)

A GMBH szívesen vállalja tagtársaink részére különböző segédeszközök külföldről történő beszerzését. Tájékoztatásul néhány árajánlat:

Női karóra, 17 köves, 26 mm átmérőjű, kerek fedelű nyitható fedéllel	6 000.- Ft
Női karóra, gombnyomással nyíló fedél, kézi felhúzó, kerek forma	8 500.- Ft
Női karóra, nyitható fedél, kvarcórámű	7 000.- Ft
Férfi karóra, 35 mm átmérőjű, nyitható fedelű, kézi felhúzóval	7 200.- Ft
Férfi karóra, gombnyomással nyíló fedéllel, kézi felhúzóval	9 200.- Ft
Férfi karóra, nyíható fedél, kvarcórámű	7 500.- Ft
Colstokk fából készült, összecukható 1 m hosszú	960.- Ft
Colstokk fából készült, összecukható 2 m hosszú	1 400.- Ft
Mérőszalag műanyaggal bevont vászon szalag 1,5 m hosszú	1 050.- Ft
Konyhatekker	1 800.- Ft
1. Konyhamérleg 500 gr -ig mérhető	4 500.- Ft
2. Konyhamérleg toló súllyal, 12 kg-ig mérhető	5 300.- Ft
Hozzávaló babatartó	1 300.- Ft
Személy mérleg 130 kg lehet vele mérni, az eredmény leolvasása lábbal működő gomb segítségével lehetséges	5 500.- Ft
Beszélő lázmérő	7 000.- Ft
Folyadékszint jelző	2 200.- Ft

Várjuk véleményüket telefonon, vagy írásban (Rehabilitációs Osztály

1210-440/29), hogy a fent közölt árak mellett a termékekből vásárolnának-e.

H I R D E T É S E K

19 éves erdélyi lány
gyengén látó levelező-
partnereket keres. Cím:
Bartha Gyöngyi,

Marosvásárhely,
Alee Sárvinesti, block
14. ap. 30. Cod: 4300 Ro-
mânia.

43 éves egyedülálló, 165
cm magas, szőke
gyengénlátó hölgy
levelezne magyarországi
gyangénlátó
sorstársakkal. Címe:
Daróci Anna, str.
Brasovului, nr. 31 ap.6.
cod 4300 Tirgu Mures,
România.

Gyengénlátó, otthont,
zenét, színházat és
hosszú sétákat kedvelő
alközpontkezelő férfi
keresi 33-36 év közötti
házas, lakással
rendelkező hölgy
ismeretségét, házasság
céljából. Válaszokat
"Otthon" jeligére a
kiadóba kér.

27 éves gyengénlátó
lány vagyok. Házasság
céljából megismerked-
nék korban hozzám illő

gyengénlátó férfival. Le-
veleket "Gyöngyvirág"
jeligére a szerkesztőség-
be kérek.

36

HIRDETÉSEK

Vállalkozásomhoz olyan gyengénlátó, vagy nem látó egyedülálló személy segítségét keresem, aki a Belvárosban, vagy főútvonalon telefonügyeletet tartana, esetleg he-

lyiséget is biztosítana, fizetésért. Gondoskodást igénylő is jelentkezhet. Leveleket "Kölcsönös segítség jeligére az alábbi címre kérek: 1365 Budapest, Pf. 640.

Eladó egy teljesen új állapotban lévő keverőtárcsás mosógép 4000 forintért.

Érdeklődni lehet egész nap az 1-326-287 telefonon.

Jó állapotban lévő Klein vak írógépet vennék. Ajánlatokat az alábbi címre kérek:

Illés Rudolf, 8600 Siófok, Kossuth L. u. 33.

Helyreigazítás

Lapunk augusztusi számában látott napvilágot Dosek Lajosné atlétikai versenyekről szóló írása.

Sajnálatos módon a szerző cikkében tévesen (Magdeburg) tüntette fel a helyszínt. A június 1-én megrendezésére került atlétikai verseny színhelye ugyanis Marburg volt.

VÁRJUK

A FŐVÁROSI GÁZMŰVEK
ÜZLETHÁZÁBA

AHOL

GÁZFŰTŐ- ÉS

GÁZFŐZŐ KÉSZÜLŐK

VALAMINT EGYÉB

GÁZSZERELÉSI ANYAGOK

IMPORT FÜRDŐSZOBABERENDEZÉSEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN KAPHATÓK

BUDAPEST IX., KOPPÁNY UTCA 6-7.

TELEFON: 113-5415 , 114-0273

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENÜTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

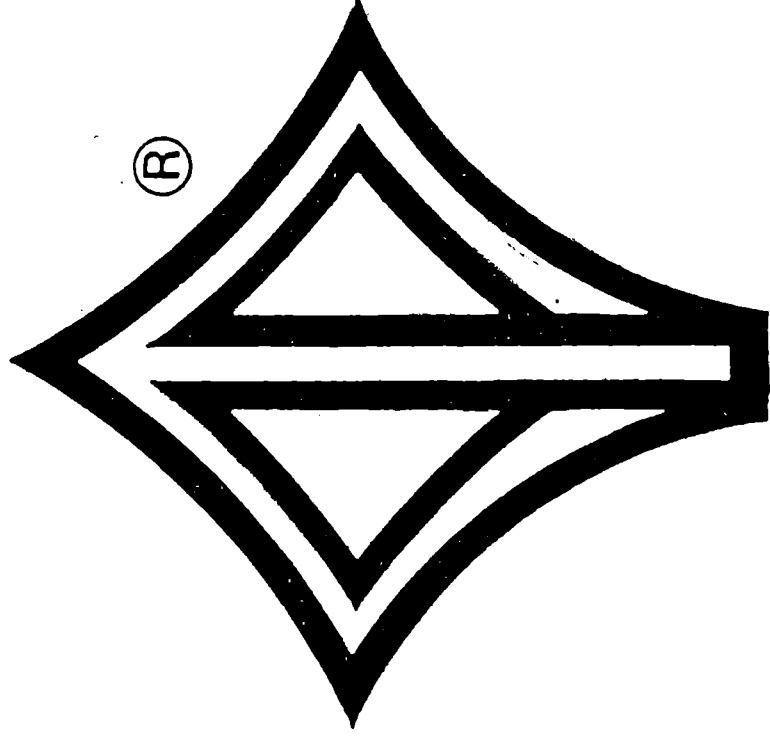
F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022
HUNGARY

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

*Sport- és
szabadidőruházat*

SENIOR

Gyártja:

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

Proxero az ön partnere !

Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Budapest, 1052 V. Fehérhajú u. 2. Telefon: 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

Gazdálkodó szervezeteknek ajánljuk:

Titkár céginformációs és levelező rendszer

- Céginformáció, partner nyilvántartás
- Levelezés 6 nyelven
- Iktatás
- Határidő nyilvántartás

Pénzügyi kintlevőségek rendszere

- Akkreditívek
- Benyújtások, befolyások
- Széleskörű lekérdezési lehetőség

Külkereskedelmi tevékenységet folytatóknak ajánljuk:

Külpiaci információrendszer

- Szöveges és számszerű külpiaci információk
- Relációnkénti elemzések
- Egyedi adatstruktúra felépítések

Komplex külkereskedelmi rendszer Export modul

- Ajánlatok, engedélyek kötések, lebonyolítás
- VÁM 91
- Ügylet követés
- Teljeskörű gépi okmányolás

Oktatás

- Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- PC számítógép kezelő képzés

Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók.

